

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

In decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Primam Partem, & Primam Secundæ D. Thomæ. Ad Alexand.
VII. Pont. Max.

Esparza Arteida, Martin de

Lugduni, 1666

XXXII. Vtrum omnes homines subsint custodiæ Angelorum, & impugnationi
dæmonum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94815)

pter magnitudinē suā imperfectionis, sufficerent sibi ad omnia, quibus indigent, ideoque opus fuit, ut eis subueniretur aliquatenus directione naturæ intellectualis. Rursus sapienter permittitur exiguum malum ex intentione maioris boni. Hoc autem modo comparantur motus locales nocui, inducibiles per dæmones, cum bonis, quæ inde colligit vberius diuina prouidentia per victoriam, & coronationem iustorum, malorumque punitionem.

Ad 6. Possunt quidem Angeli, tum boni, tum mali inducere effectus verè mirabiles respectu nostri, ac proinde miraculosos secundum quid, & improprie, applicando actiua passiuis per motum eorum localem à Deo ipsis specialiter commissum, ut dictum est, ideoque nobis ignotum, qui solum cognoscere valemus res corporales, & ea, cum quibus eadem determinatè connectuntur. Nempè admiratio oritur ex cognitione effectus cum ignorantia causæ, aut modi, quo ipsa applicata, & operata est. Caterum vera miracula fieri ab illis non posse constat ex dictis supra. Dictum namque est Angelicæ naturæ solam inesse ex se virtutem ad motum localem corporum, nec effectus vltimos alios sensibiles inducere posse nisi mediante actiuitate causarum corporalium, quas patet non sufficere ad effectum vllum miraculosum proprie talem. Quia miraculum proprie tale est effectus superans virtutem, & sufficientiam omnium causarum secundarum, & prætergrediens totum ordinem naturæ, & contradicens dispositioni præexistenti in eadem natura adæquatè sumpta, ut dicit D. Thomas q. 110. art. 4. & alibi sæpè. Repugnat autem in terminis, ut aliquid eiusmodi efficiat causæ corporales, vtrumque applicata, atque inuicem contemperata siue ab Angelo, siue à dæmone. Quod tamen non tollit quominus Angeli ministerialiter cooperentur Deo ad opus miraculosum, præstando aliquid propria virtute loco motiua corporum, quod confert ad effectum miraculose producendum à Deo, ut si colligant in vnum partes, & pulueres corporum humanorum ad effectum resurrectionis vniuersalis. Quod est exemplum D. Tho. ibidem. Quod ad exempla obiectionis attinet, dictum iam est, non inesse Angelis virtutem naturalem ad motus locales corporum, per quos innaturatur ordo naturæ vniuersalis, nisi ex voluntate speciali Dei, & cooperante specialiter virtute eius. Quapropter, ut homo conuertatur repente in statuam salis superat virtutem naturalem Angeli. Quia id repugnat ordini totius naturæ secundum se consideratæ. Multo vero manifestius repugnat eidem, ut corpus mortuum renouescat. Et similiter illi repugnat, ut Virgo concipiat, & pariat in sensu composito virginitalis. Falsum nimirum est causas naturales, quocumque demum artificio applicetur sufficere ad eiusmodi effectus in talibus circumstantiis. Nullus namque applicationis modus efficere potest, ut inducatur in subiectum effectus, aut dispositione, respectu cuius idem subiectum non est in potentia proxima, sed est cum forma, & dispositione contraria, eaque inauferibili ex sua natura, ut accidit in euentibus propositis. De quo alibi fusius, & ex professo.

QVÆSTIO XXXII.

Utrum omnes homines subsint custodia Angelorum, & impugnationi dæmonum?

IDENTUR non omnes vtrique subesse. 1. Quia Apostolus ad Hebr. 1. restringit custodiam Angelorum ad solos electos, seu præde-

stinatos, dicens: *Omnes sunt administratorij spiritus in ministerium missi propter eos, qui hereditatem capiunt salutis.* Ergo reprobi, ac præsertim infideles, quibus nec initium salutis inest, non habent Angelum custodem.

2. Custodiente Deo, qui est sufficientissimus custos, frustra additur alia custodia. Deus autem immediatè per se ipsum custodit omnes homines, ut colligitur ex illo Psalmi 120. 4. *Non dormitabis, neque dormiet, qui custodit Israël.* Et semel, atque iterum ibidem vers. 5. & 7. *Dominus custodit te.* Superfluit igitur custodia Angelorum respectu hominum. Confirmatur, quia nisi Dominus custodierit ciuitatem, frustra vigilat, qui custodit eam, ut dicitur in psalmo 126. 1. *Æque autem frustra custodit alius, si Deus custodiat.* Quia sicut nemo alius est sufficiens ad custodiam non custodiente Deo, ita Deus solus sufficit ad custodiam absque aliquo alio. Ergo in omni euentu est vel insufficientis, vel superflua custodia Angelorum.

3. Quod pereat is, qui commissus est alicuius custodiæ, attribuitur negligentia, aut impotentia custodis. Si igitur omnes homines essent commissi custodiæ Angelorum, plures Angeli essent, vel negligentes in ministerio sibi commissio, aut impotentes ad illud perfectè præstandum, quandoquidem plures homines quotidie labuntur in peccata, ac demum pereunt. Neutrum autem illorum duorum dici potest de Angelis, cum sint, & impeccabiles, ac moraliter omnino perfecti, & virtute supernaturali præditi, aduersus quam nulla causa naturalis præualere potest. Ergo homines non sunt à Deo commissi custodiæ Angelorum.

4. Christus Dominus non habuit Angelum custodem, ac proinde non omnes homines illum habent. Immo inde concluditur nulli homini dari Angelum custodem. Quia ad Philipp. 2. dicitur de Christo Domino, quod est in similitudinem hominum factus, & habitum inuetus ut homo. Non autem esset illis similis, si reliquos foueret, ipsum non foueret custodia Angelorum. Assumptum patet, quia Christus sapientia, potestate, & dignitate est superior Angelis. Inconueniens autem est superiorem quoad ea omnia custodiri ab inferiore.

5. Homo neque ante usum rationis indiget custodia Angeli, neque post usum rationis. Non ante, quia pro tunc nullum ipsi imminet periculum peccandi, & aberrandi à via salutis, quod oporteat præcauere. Nec postea, quia homo iam compos rationis sufficit per seipsum ad directionem suarum operationum. Quia de causa dicitur relictus à Deo in manu consilij sui. Ergo homo nunquam subest custodiæ Angeli, cum nunquam necesse sit, ut illi subest.

6. Nulla causa adhibetur ad aliquem effectum, præterquam ex ordinatione diuina. Nequit autem esse ex ordinatione diuina, ut homines subiiciantur impugnationi dæmonum. Tum quia foret contra æquitatem, & iustitiam prouidentia diuinæ, ut miles infirmus, & ignarus, qualis est homo, coniceretur in pugnam cum forti, & astuto, qualis est dæmon. Tum quia intentio Dei est, omnes homines saluos facere, cui intentioni contradiceret, ut adhiberet impugnatores salutis, præsertim tam acres, ac sūt dæmones. Tum denique quia Deus, ut dicitur Iacobi 1. *neminem tentat,* tentaret verò si dæmones destina-ret ad tentandū. Non igitur subsunt homines impugnationi dæmonum.

7. Primus homo ante peccatum, nec custodiæ Angeli suberat, nec impugnationi dæmonis. Non custodiæ, quia cum esset dono integritatis optimè præmunitus, custodia aliena nequaquam indigebat. Non impugnationi, quia quod nos permittamur impugnationi dæmonum, est in pœnam peccati, quod nondum dabatur durante statu innocentia. Ergo non omnis homo, certè non semper subest custodiæ Angelorum, & impugnationi dæmonum.

8. Si

8. Si homines inducerentur à dæmone in peccata, haberent excusationem peccati, quatenus à fortiori superarentur. Non autem habent, unde sufficienter excusentur. Ergo nō inducuntur à dæmone in peccata.

Art. 1. Respondetur. Certum in primis est ex fide, homines esse à Deo commissos custodiæ Angelorum, atque Angelos esse ab eo deputatos, vt habeant assiduam curam hominum in ordine ad vitam æternam, vt liquet ex Psal. 90. *Quoniam Angelis suis mandauit de te, vt custodiant te in omnibus viis tuis. In manibus portabunt te, ne vnquam offendas ad lapidem pedem tuum*: Ex illo Christi Domini Matth. 18. *Videte ne contemnatis vnum ex pusillis istis. Dico enim vobis. Quia Angeli eorum in Cælis semper vident faciem Patris mei*. Ac demum ex illo ad Hebr. 1. *Omnes sunt administratorij spiritus in ministerium missi propter eos, qui hereditatem capiunt saluis*. Hinc Dionys. cap. 9. de cælest. hierarch. dicit infimam hierarchiam Angelorum præesse humanis ordinibus, vt ferantur ad Deum, & conuertantur, eodemque sensu accipiunt vnanimiter prædicta testimonia reliqui SS. PP. apud Suarez lib. 6. c. 17. Conuenientia, & necessitas huiusmodi custodiæ fundatur in natura hominis, & Angeli, atque in perfectione diuinæ prouidentiae. Nempe homo ex sua natura subest multis periculis interius, & exterius, atque ad ea præcauenda est insufficiens propter defectum intelligentiæ, & constantiæ prouenientem ex dependentiâ à sensu, & ex vniōne ad corpus, quod corrumpitur, proptereaque aggravat animam. Angeli vero sunt, & perspicacissimi quoad intellectum, & inuariabiles quoad affectum firmatum in bono. Perfectio autem diuinæ prouidentiae hoc vniuersaliter disponit, vt defectibilia, minusque sufficientia moueat, ac dirigat per ea, quæ sunt indefectibilia, maiorisque sufficientiæ, vt apparet præcipue in dependentiâ sublunarium ab influxu cælorum, quibus extremis, seruata proportione æquiparantur homines, & Angeli. Imo & in vnoquoque nostrum idem ordo prouidentiae apparet manifeste, quatenus principiorum inuariabilium stabili intelligentiâ dirigimur, circa conclusiones opinatiuas multipliciter variabiles, ac defectibiles, & similiter inamissibiles, semperque vniiformi amore finis nostri, seu felicitatis, ac beatitudinis perducimur ad electiones illi congruentes. Apparet igitur ex natura ipsa rei, homines debuisse committi directioni, & custodiæ Angelorum.

Art. 2. Certum rursum est, ita vt sine magna temeritate, ac forte etiam sine errore negari non possit, singulos Angelos singulis hominibus esse deputatos ad custodiam ab instanti natiuitatis. Sic semper tenuit, ac tenet communis fidelium omnium consensus cum magno fundamento in scriptura, pro vt à Sanctis PP. communiter intelligitur, quorum testimonia in hunc scopum circa textus sacros nuper indicatos producit luculenter Suarez loco indicato. Hieronymus inter alios ad illud Matt. 18. *Angeli eorum, &c.* Magna est, inquit, dignitas animarum, vt vnaqueque habeat, ab ortu natiuitatis in custodiam sui, Angelum delegatum. Ratio huius rei apud D. Thomam quæstione illa 113. art. 2. est. Quia vnusquisque homo, propter incorruptibilitatem animæ semper manentis, æquiualeat toti vni speciei, vel generi rerum adæquatè corruptibilem, quarum singulæ deficiunt totaliter, solaque species manet perpetuè, sicut quilibet homo quoad animam. Vnicuique autem speciei, seu generi rerum corruptibilem præest peculiaris Angelus speciali virtute præditus, accommodata naturæ cuiusque speciei, seu generis, vt tradit Greg. hom. 34. in Euang. ante med. Ergo vnicuique etiam homini præest specialiter vnus Angelus. Alia aliorum auctorum communis ratio est. Quia homo indiget assidua assistentiâ, & directione, ac custodia Angeli, vt apparet ex fundamento præcedentis con-

clusionis. Nequit autem vnus Angelus assidue adesse duobus hominibus. Quilibet namque duo homines sunt ex sua natura indifferentes, vt inuicem distent quantalibet distantia. Dictum autem est supra, Angelum non posse adesse simultaneè extremis spatij quantalibet distantibus inter se. Quod verò vni homini non deputentur ordinariè plures Angeli custodes, suadet ex sufficientiâ vnius Angeli pro vno homine. Quod ex perfectione Angelicæ naturæ in superioribus exposita credibile facile est.

Art. 3. Hoc tamen non tollit, quin plures Angeli aliquando concurrant pro rerum opportunitate ad custodiendum, ac dirigendum vnum hominem, vt colligitur ex 19. Genes. vbi dicitur plures Angelos eduxisse Loth. de Sodoma, & posuisse illum extra Ciuitatem, & dixisse illi, *salua animam tuam*. Et Dan. 10. Gabriel Angelus testatur, Michaëlem tulisse sibi suppetias pro populo Dei. Imo est valde probabile, & communiter receptum, hominibus, quorum singuli sunt intenti ad operationes, multitudine, vel magnitudine sua æquiuales operationibus plurium aliorum hominum, deputari duos, vel plures Angelos custodes, pro qualitate, & amplitudine æquiualentiæ. Communis similiter Theologorum sensus est cum D. Thoma loco indicato, singulis prouinciis, aliisque communitatibus in vnum aliquem finem specialiter ordinatis deputari singulos præterea Angelos ad custodiam, & directionem earum. Quia hoc postulare omnino videtur iusta, & æqua proportionis ratio. Quod autem huiusmodi custodia Angelorum incipiat à natiuitate hominum, & non prius, nec posterius, ex eo suadet. Quia factus ante natiuitatem censetur, & est quodammodo vnum cum matre, ideoque pro tunc curam eius habet Angelus matris custos. At post natiuitatem incipit seorsim indigere custodia pro vita corporali, & pro iis causarum, ac rerum dispositionibus, quæ temporis decursu, directione ex tunc incipiente, possunt euadere specialiter viles multiplici ex capite ad salutem animæ, & præsertim ad baptismum, & ad bonam educationem; atque indigentiam huiusmodi adiutorij, & custodiæ defert secum puer in quatalibet distantia à matre, ad quam ex tunc incipit esse indifferens.

Art. 4. Inter Angelos singulis seorsim hominibus quasi monasticè viuentibus deputatos, & eos, qui præ sunt communitatibus præsertim valde magnis, necnō singulis hominibus ad vniuersalem aliquam amplioris curæ prouidentiam destinatis, hoc discrimen cōmuniter statuitur cum D. Thom. ibidem art. 3. quod priores sunt ex infimo Angelorum ordine, posteriores vero ex aliquo ordine superiori, atque eò altiori, quo maioris operæ, ac dignioris erit communitas, seu persona communis, & publica. Quia Angelorum infimi ordinis proprium est minima nuntiare, vt dicit Gregorius loco nuper indicato. Hoc autem est minimum in Angelico ministerio, vt vnius hominis sibi vni attendentis cura habeatur. Ceteri vero Angeli, quia quo perfectiores sunt, eo habent vniuersaliores species, & inde cognitiones, atque determinationes voluntatis, sunt cum eadem proportione idonei ad custodiam vniuersaliorum, latiusque patentem. Deus autem omnia disponit prout congruit naturis rerum singularum. Pertinet vero specialiter ad prouidentiam Dei missio, & deputatio Angelorum in custodiam, & directionem hominum. Solet circa hæc inquiri, an idem Angelus successiue deputetur ad custodiam plurium hominum. Affirmat Mag. dist. 11. idque putat necessariò esse dicendum. Quia numerus hominum à principio ad finem vsque mundi excedit numerum Angelorum, solius saltem infimi ordinis. Negat Iustinus quæst. 30. lib. vlt. Quia Angelus semel custos vnius hominis nunquam eum deserit ad finem vsque mundi, quando absoluetur eius cura, corpore reunito animæ, atque perdu-

perducto ad statum deinceps penitus inuariabilem. Sed res hæc apud me est omnino incerta. Quia est valde probabile, numerum Angelorum esse maiorem etiam intra vnumquemque ordinem seorsim, quam numerum omnium hominum siue simul, siue successive existentium, vt indicatum est supra quæst. 4. Nec est minus probabile, quod innuit D. Thomas in dicta quæstione 113. art. 4. custodiam Angeli circa vnumquemque hominem absolui cum vita hominis. Nempe custodia Angeli solum est homini opportuna, ac necessaria dum est in via; idest dum subest periculis quoad animam, & corpus: *Sicut enim hominibus per viam non tutam ambulanti bus dantur custodes: ita & cuilibet homini quamdiu viator est, custos Angelus deputatur: Quando autem iam ad terminum vie peruenierit, iam non habet Angelum custodem.* Igitur neque probatio Magistri est efficax, neque Iustini.

Art. 5. Toridem ferè dicenda sunt circa impugnationem demonum. Certum namque in primis est ex fide, homines impugnari à demonibus, atque incitari ad malum, vt liquet ex illo Ioann. 8. *Ille homicida erat ab initio.* 2. ad Corinth. 11. *Timeo ne sicut serpens rediit, &c.* Maximè vero id liquet ex 1. Petri 3. *Aduersarius vester diabolus, tanquam leo rugiens circuit querens, quem deuoret.* Et Apocal. 12. *Ille draco magnus, serpens antiquus, qui vocatur diabolus, & satanas, qui seducit vniuersum orbem.* Hinc dæmon antonomastice dicitur tentator Matt. 4. *Accedens ad eum tentator,* & 1. ad Thess. 3. dicitur, is, qui tentat. Ac demum ad Ephes. 6. monemur ab Apostolo de colluctatione difficili, & ardua aduersus spiritus, & potestates tenebrarum harum. Communis sanctorum PP. intelligentia, & consensus in hunc scopum habetur apud Suar. lib. 8. c. 18. Rationem reddit August. lib. contra Priscill. ad Oros. c. 5. *Non ob aliud, nisi stimulis inuidie agitatus nostra itinera, quibus in Deum tendimus perturbare conatur.* Nempe eadem ratione, quia dæmon per superbiam aduersus Deum rebellauit, aduersus homines etiam insurgit per inuidiam, vt impediat, quantum potest, profectum eorum spiritualem, & consequutionem æternæ gloriæ. Eadem præterea electione superbiam similitudinem Dei affectat, obseruans in tentandis, ac impugnandis hominibus eum ordinem, quem dictum est obseruari à providentia Dei in custodiam hominum per Angelos bonos. Quapropter Lucifer designat, iuxta communem sententiam, singulos demones impugnandis singulis hominibus, eosque infimi ordinis pro infimo hominum genere, superiorum vero ordinum pro communitatibus, necnon pro singulis personis munerum, & operum vniuersalium, & insuper duos, vel etiam plures pro qualitate nominum, vel negotiorum singulorum, idque permanenter, vel ad tempus, prout opportunum fuerit. Ad eum vtique modum, quo dictum est de Angelis, eorumque custodia, quam æmulantur pro viribus demones, vt obseruant communiter Theologi cum D. Thoma q. 114. art. 1.

Art. 6. Prædicta, tam custodia Angelorum, quam impugnatio demonum peragitur, & interius, & exterius. Exterius quidem, procuratis vnicuique homini, aut multitudini hominum occursibus obiectorum sensibilium, quæ pollent vi ad pertrahendum animum humanum, vel occasionaliter, vel causaliter, vt operentur honestè, & mereantur vitam æternam, vel vt peccent, & incident in damnationem. Interius vero disponendo phantasiam, prout expedit ad alterutrum scopum ex duobus modò propositis. Vtrumque autem sit ordinariè, & ex natura ipsa rei per determinationem noxiam, vel propitiam motuum localium, ad quos res corporales, nempe exteriora sensibilia, & spiritus vitales, quibus insunt species eorum obiectorum, alique humores corporis humani, sunt indiffe-

rentes, atque indeterminati ex se præcisè. Ex quo determinationum genere, atque inflexione eiusmodi motuum, præsertim intra ipsum hominem quor, & quam magna commoda, & incommoda temporalia, & spiritualia prouenire possint, expostit est quæst. 9. de gratia. Extraordinariè autem, nec admodum frequenter, & cum dependentia ab speciali permissio- ne, aut commissione Dei peragitur eadem custodia, & impugnatio, motis, & applicatis obiectis externis, eorumque phantasmatis, contra etiam, quam ferat eorum exigentia determinata. Quæ duo documenta, & ratio vniuersalitatis quoad primum, & restrictionis quoad secundum perspicui ab vnoquoque facile possunt ex dictis in quæstione præcedenti ab art. 5. Apparet igitur ex his, homines subesse, & quatenus sub- sint custodiæ Angelorum, & impugnationi demonum.

Ad 1. Quæcunque Deus exequitur in hoc vniuerso, vel immediate per seipsum, vel mediate per causas secundas, omnia sunt principaliter propter electos, iisdemque solis efficaciter profunt simpliciter, & absolute. Cæterum id non tollit, quominus quoad sufficientiam, & voluntate antecedenti intendat Deus salutem, & gloriam peccatorum etiam ac infidelium, & reproborum. De quo alibi dictum est ex professo. Eodem igitur modo custodia Angelorum instituta à Deo est, atque prouisa hominibus principaliter propter electos, atque in ipsis solis consequitur adæquate effectum, ad quem ordinatur. Secundario verò, & minus principaliter per eandem custodiam subuenitur infidelibus etiam, & reprobis, atque peccatoribus omnis generis, vt minora, & pauciora peccata committant, & minore mereantur pœnam, vtque Deus satisfaciatur muneris gubernatoris vniuersalis, atque inclinationi infinitæ suæ bonitatis, dum nemini negat in vilo genere, quantum ad ipsum pertinet, quæ sufficient ad salutem.

Ad 2. Deus nihil præstat mediantibus causis secundis, vel in ordine ad mores, vel in ordine ad effectus purè physicos, propter indigentiam eius adiutorij, sed vt seruetur in rebus ordo congruus naturis ipsarum, vtque offendat diuitias infinitæ suæ potestatis, dum alia facit participare vires, & efficaciam ipsius. Vnde non tollitur necessitas custodiæ Angelorum ex eo, quod Deus immediate custodiat. Quia Deus immediate per se ipsum custodit, non quantum simpliciter, & absolute potest, sed quantum sufficit cooperante simul custodia Angelorum. Itaque est quidem frustra omnis alia custodia, non custodiente Deo. Quia causæ secundæ non possunt operari, nisi quatenus iuuantur à causa prima, atque ab eius cooperatione essentialiter dependent in omni suo opere. At non propterea operantur frustra, siue custodiendo, siue aliter, tametsi Deus immediate operetur circa eundem effectum. Quia Deus attemperat suum concursum, quantum satis est, vt euadant viles conatus, & operationes honestæ causarum secundarum in quouis genere.

Ad 3. Angelus non custodit hominem auferendo illi libertatem arbitrij, sed dirigendo solum, & confortando. Vnde fieri potest, vt homo peccet, ac pereat, tametsi custodia Angeli sit diligens, & fortis. Quia videlicet fieri nihilominus potest, vt homo abutatur libertate sua, & nolit obsequi directioni Angeli. Deinde Angelus custos non ex negligentia, aut impotentia finit hominem sibi commissum tentari à dæmone, sed ex obsequio, & subordinatione ad Deum, qui patitur, vt dicit Apostolus, nos tentari, præcisè quantum sufficit, vt possit fieri, & fiat, si per nos non sterit, cum tentatione prouentus.

Ad 4. Efficaciter ibi probatur, Christum Dominum non debuissè habere, ac proinde nec habuisse Angelum custodem. Verum illa ipsa probatio reddit rationem discriminis, ob quã cæteri homines debuerint habere, &

& habeant Angelum custodem. Quia sicut Christus Dominus erat sapientia, & potestas superior Angelis, ita ceteri homines sunt inferiores eiusdem. Quapropter Christus Dominus habuit Angelos ministrantes sibi, & obsequentes ad nutum, ut apparet ex Matth. 4. cap. ceteri vero habent eosdem custodes, & praesides. Iam similitudo Christi cum ceteris hominibus intelligitur tantum quoad perfectiones eorum, nec non quoad imperfectiones necessarias ad opus redemptionis, ut dictum est qu. 31. de incarnat. Non autem erat eiusmodi defectus inferioritas scientiae, & potestatis respectu Angelorum, atque ideo neque indigentia custodia eorum.

Ad 5. Patet ex dictis supra art. 1. initio, & art. 3. fine. Ad 6. Impugnatio hominum non est ex positiva ordinatione diuina, sed ex sola permissione, cum ea impugnatio sit peccaminosa. Permissio autem eiusmodi impugnationis, ac tentationis nullo ex capite est iniqua. Primum enim maior astutiae, & fortitudini demonis contraponitur maior similiter fortitudo, & sapientia Angelum custodis, & insuper auxilium gratiae Dei. Quia de causa Eliseus dicebat 4. Reg. 6. *Noli timere: Plures enim nobiscum sunt, quam cum illis.* Deinde vult quidem Deus omnes homines saluos facere, sed simul vult, ut sit militia vita hominis super terram, utque perueniat ad gloriam, tanquam ad coronam victoriae, utque coronetur post legitimum certamen. Quem in finem oportuit, ut inter alias pugnas adesset collectatio aduersus Principes, & Potestates aeris huius, subministratis in hunc finem subsidiis modo indicatis. Demum tentatio est duplex, alia ordinata ad experimentum, & ad manifestationem alicuius adhuc latentis in tectato, & huiusmodi tentationis Deus est auctor, tentatque frequenter eo modo. Alia est tentatio ordinata ad ruinam tentati, eumque inducens ad peccandum ex intentione tentantis. Atque huiusmodi tentationis Deus non est auctor, sicut nec aliorum peccatorum, sed solum permittit illam, sicut & ista. De hac autem posteriori sola tentatione est sermo apud Iacobum. Cuius veritati nequaquam contradicit ordinatio demonum ad nos tentandos tentatione intentina, ac inducunt peccati. Quia ea ordinatio non est ex praecepto, aut luatione diuina, sed ex obstinata ipsorum demonum nequitia, Deo permissu tantum se habente, ut dictum est.

Ad 7. In statu innocentiae non fuit, aut necessaria custodia Angelis, aut possibilis impugnatio demonum interior. Quia dono integritatis erat homo firmissime praemunitus, ita ut nullis inferioris partis assultibus pateret ex se ipso. Exterius tamen suberat periculo peccandi, cui & succubuit tentante demone. Propterea eatenus indiguit Angelo custode, eumque habuit.

Ad 8. *Fidelis autem Deus est, qui non patietur vos tentari supra id, quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione prouentum, ut dicitur 1. ad Corinth. 3. 10. 13.* Propterea nullam habent homines sufficientem suorum peccatorum excusationem, tamen subsint impugnationi demonum fortiorum se. Quia illam temperat prout oportet, eidemque contraponit Angelum custodem, & gratiam suam. Praeterea plura peccata committant homines non tentante actualiter demone, ut docet D. Thomas q. 114. art. 3. alique communiter apud Suarez lib. 8. cap. 19. licet omnia, ratione peccati Adae, saltem indirecte, & mediate, ex eius tentatione proueniant. Quia saepe contingit, nullam esse indifferentiam ad motus locales nocuos, & proficuos in rebus corporalibus, aut circumstantibus hominem exterius, aut existentibus intra ipsum hominem. Motus autem determinate exactos, raro permittuntur demones, ut inuertant, prout positum est in quaestione precedenti. Eademque de causa non omnia opera nostra bona procedunt singillatim, ac immediate ex Angelis custodia operatione, ac dispositione praua. Non tamen hinc verificatur vel Angelum, vel demonem unquam to-

taliter dimittere hominem, cui sunt delegati. Quia semper nihilominus observant, si qua occurrat oportunitas explendi sui ministerij, & semper retinent intentionem utendi data opportunitate. Sed interim in occasionibus praedictis manifestius carent homines excusatione suorum peccatorum ex demonis impugnatione.

QUESTIO XXXIII.

Utrum Angeli superiores influant in inferiores, sicut infimi influunt in homines?

IDENTUR eodem prorsus modo utrinque inter se comparari. 1. Quia modus, & ordo causalitatis sequitur modum, & ordinem entitatis, atque prius fundatur in posteriori. Homo autem ita comparatur cum infimo Angelo, ut sit paulo minoris perfectionis quam sit idem Angelus, ut apparet ex testimoniis Psalmistae, & Apostoli ponderatis quæst. 1. art. 5. circa istam comparisonem. At infimus Angelus est perfectionis similiter paulo minoris, quam sit Angelus sibi immediate superior, & sic de ceteris usque ad supremum. Ergo idem causalitatis, & influentiae genus exercet unusquisque Angelus superior respectu Angeli inferioris sibi immediate, quod exercet infimus Angelus, seu infimus Angelorum ordo exercet respectu hominis.

2. Inferiora reducuntur in Deum à superioribus per media, ut dicit Dionys. cap. 3. Eccl. Hierarch. Ergo Angelus supremus ita reducit hominem in Deum per Angelum ipsi immediatum, sicut hunc reducit in eundem per alium Angelum priori similiter immediatum, & sic de ceteris intermediis.

3. Omnes naturae intellectuales continentur intra idem genus, ut dictum est in eadem qu. 1. ab art. 21. Ergo in omnibus naturis intellectualibus datur idem genus capacitatis ad influxum actiuum, & passiuum inter superiorem, & inferiorem respectu. Cum igitur homo sit praeditus intellectu, sicut Angeli, necesse est, ut ipsi insit capacitas ad recipiendum influxum, & directionem infimi Angeli, qualis capacitas inest eidem Angelo infimo respectu Angeli immediate sibi superioris, & sic de ceteris usque ad supremum. Existente autem consimili capacitate influxus, oportet influxum quoque ipsum esse consimilem.

Art. 1. Respondetur. Mutua Angelorum inter se ministeria considerari possunt pro duplici statu, nempe viae, & termini, seu beatitudinis. Quod ad statum beatitudinis attinet, quatuor praecipua documenta tradit D. Thomas quæst. 106. ex Dionysio circa influxum aliorum in alios Angelos. Primum est, quosdam Angelos à quibusdam Angelis illuminari, & intellectualiter perfici, id est in agnitionem veritatis perducere, eadem veritate manifestata ab Angelo, cui prius innotescit, alteri Angelo, cui nondum nota erat. Quod traditur à Dionys. cap. 7. caelest. Hierarch. post med. dicendo, quod *Theologi plane monstrant caelestium substantiarum ornatus à supremis mentibus doceri deificas scientias.* Addit D. Thomas, illuminationem istam dupliciter peragi, nempe ex parte principij, seu intellectus, & obiecti. Ex parte quidem principij, quatenus virtus intellectiva inferioris Angeli confortatur ex conuersione superioris Angeli ad ipsum, sicut virtus actiua imperfectioris corporis confortatur ex situati propinquitate perfectioris corporis. Ordinem nimirum conuersionis perinde valere in spiritualibus, atque valet ordo pro